

Joanna Klimczak, Dominik Wzorek,
Eleonora Zielińska

Europejski nakaz dochodzeniowy
w praktyce sądowej i prokuratorskiej –
ujawnione problemy i perspektywy rozwoju

RECENZENCI *dr Krzysztof Masło*
prof. ucz. dr hab. Marcin Wielec

REDAKCJA JĘZYKOWA *Lexeme (Małgorzata Stepuch)*

SKŁAD, ŁAMANIE, PROJEKT OKŁADKI *4IDEA*

Na okładce wykorzystano reprodukcję obrazu *Podjezany dom* Charlesa Rochussena

Copyright © by Instytut Wymiaru Sprawiedliwości, Warszawa 2022

ISBN 978-83-67149-02-0

WYDAWNICTWO INSTYTUTU WYMIARU SPRAWIEDLIWOŚCI

ul. Krakowskie Przedmieście 25, 00-071 Warszawa

SEKRETARIAT tel.: (22) 464 92 24, fax: (22) 464 92 23, e-mail: wydawnictwo@iws.gov.pl

DRUK, OPRAWA „Elpil”, ul. Artyleryjska 11, 08-110 Siedlce

Spis treści

Wstęp	9
-----------------	---

CZĘŚĆ I. UREGULOWANIE PRAWNE EUROPEJSKIEGO NAKAZU DOCHODZENIOWEGO

1. Zagadnienia wprowadzające	15
1.1. Zasady obowiązywania dyrektywy 2014/41/UE i stan transpozycji	15
1.2. Implementacja do prawa polskiego	18
2. Tło prawne i geneza dyrektywy 2014/41/UE	21
2.1. Akty prawne obowiązujące przed wejściem w życie dyrektywy 2014/41/UE	21
2.2. Geneza dyrektywy 2014/41/UE oraz relacje tego aktu prawnego z innymi regulacjami	23
3. Dyrektywa 2014/41/UE i jej wdrożenie do polskiego systemu prawa	27
3.1. Definicja END-u i zakres jej stosowania	27
3.2. Ogólne zasady odnoszące się do przestrzegania i ochrony praw człowieka	32
3.3. Koszty	35
3.4. Odpowiedzialność przedstawiciela państwa wydającego nakaz, gdy działa w państwie wykonania END-u	37
3.5. Kompetencja do wydania END-u	38
3.6. Treść, forma oraz tryb wydania END-u	42

3.7. Szczególne warunki i procedury odnoszące się do wydania nakazu	47
3.8. Zasady przekazywania END-u.	50
3.9. Szczególne procedury i gwarancje odnoszące się do państwa wykonania	52
3.10. Podstawy odmowy uznania lub wykonania END-u.	59
3.11. Terminy wykonania END-u	66
3.12. Odroczenia uznania lub wykonania	68
3.13. Przekazywanie dowodów	69
3.14. Środki odwoławcze od decyzji o wydaniu i wykonaniu END-u	71
3.15. Obowiązki informacyjne państwa wykonania nakazu.	74
3.16. Szczególne wymogi dyrektywy odnoszące się do określonych środków dochodzeniowych	75
3.16.1. Tymczasowe przekazywanie osób pozbawionych wolności	75
3.16.2. Przesłuchanie w formie wideokonferencji	79
3.16.3. Przesłuchanie w formie telekonferencji	81
3.16.4. Uzyskiwanie informacji o rachunkach bankowych	82
3.16.5. Uzyskanie informacji o transakcjach bankowych i innych transakcjach finansowych	82
3.16.6. Gromadzenie materiału dowodowego na bieżąco	83
3.16.7. Prowadzenie dochodzeń „pod przykrywką”.	84
3.16.8. Przechwytywanie przekazów telekomunikacyjnych przy pomocy technicznej.	86
3.16.9. Tymczasowe zabezpieczenie przedmiotu	89

CZĘŚĆ II. STOSOWANIE END-ÓW W PRAKTYCE

– WYNIKI BADAŃ EMPIRYCZNYCH

4. Metodologia badań	93
5. Realizacja END-ów w Polsce – obraz statystyczny	99
5.1. Dane statystyczne z Prokuratury Krajowej	100

5.2. Dane statystyczne dotyczące sygnatur otrzymanych z jednostek prokuratur	107
6. Badanie aktowe spraw sądowych	115
6.1. Uwagi metodologiczne	115
6.2. Charakterystyka END-ów wydawanych w badanych sprawach	117
6.3. Realizacja END-ów	124
6.4. Wykorzystanie materiału dowodowego uzyskanego w drodze END-u	126
7. Wywiady eksperckie z prokuratorami.	129
7.1. Ewidencja END-ów w rejestrach i prowadzenie dokumentacji	129
7.2. Usytuowanie w Prokuraturze osób zajmujących się obrotem zagranicznym i END-ami	134
7.3. Wystąpienie do państwa członkowskiego Unii Europejskiej o przeprowadzenie czynności dochodzeniowych na podstawie END-u	140
7.3.1. Typy dowodów i spraw oraz państwa, do których kierowane są END-y	140
7.3.2. Postanowienie w sprawie wydania END-u	146
7.3.3. Przygotowanie formularza END-u (Załącznika A)	149
7.3.4. Zawieszenie postępowania po wydaniu postanowienia w przedmiocie END-u	153
7.3.5. Przygotowanie dokumentów do przesłania organowi wykonującemu	158
7.3.6. Procedura po wysłaniu END-u do państwa wykonującego	165
7.3.7. Trudności związane z wykonywaniem END-u w państwach członkowskich	170
7.4. Wykonywanie w Polsce END-ów przekazanych z innych państw członkowskich	173
7.5. Współpraca z organami krajowymi i unijnymi w zakresie END-u	179
7.6. Ocena END-u	180

7.6.1. Ogólna ocena END-u. Wskazane zalety i wady	180
7.6.2. Postulowane zmiany	185
8. Wnioski końcowe	189
Wnioski odnośnie do polskich uregulowań prawnych	189
Wnioski z analiz statystycznych	192
Wnioski z badań aktowych oraz rezultaty badania opinii prokuratorów na temat omawianego instrumentu	194
Bibliografia	197